



دانشگاه آزاد اسلامی واحد مراغه با همکاری گروه های پژوهشی حقوق شهروندی و حقوق بین الملل سلامت مرکز تحقیقات حقوق

NATIONAL CONFERENCE ON HEALTH PROMOTION & IT'S LEGAL & MEDICAL CHALLENGES



مسئولیت انتظامی کادر فوریت‌های پزشکی (با تأکید بر عدم رعایت موازین حوزه سلامت)

جعفر ارجمند دانش

استادیار، واحد بناب، دانشگاه آزاد اسلامی، بناب، ایران (نویسنده مسئول)

arjomand.danesh@gmail.com

فرشته فتحی چلیک

دانشجوی کارشناسی حقوق، واحد بناب، دانشگاه آزاد اسلامی، بناب، ایران

Fereshtehfathi23@gmail.com

منیره دیوانی شیشوان

دانشجوی کارشناسی حقوق، واحد بناب، دانشگاه آزاد اسلامی، بناب، ایران

Monire.001400@gmail.com

چکیده

قصور به بیان ساده به معنی کوتاهی و اهمال و بی احتیاطی می‌باشد. کسی که در انجام وظایف خود مرتکب خطا شده است. اگر منجر به ورود آسیب به بیمار شود، از مصادیق و انواع قصور یا خطای پزشکی خواهد بود. قصور و سهل انگاری کادر پیش بیمارستانی باعث بروز خسارت‌های جانی، مالی و انضباطی می‌باشد که باید جبران شود. در نظام حقوقی کشور ایران کسی که ضری به اشخاص دیگر وارد کند مجرم شناخته شده و سبب طرح دعوای مدنی و کیفری علیه کسی که مرتکب فعل زیان بار شده است می‌شود البته در ورود صدمات بدنی دعوا بیشتر جنبه کیفری داشته و مسئولیت کیفری بیشتر از مسئولیت مدنی و انضباطی می‌باشد عکس این مورد نیز وجود دارد و در مواردی دعوا فقط جنبه مدنی یا انضباطی داشته و امکان طرح دعوای کیفری وجود نخواهد داشت. در این مقاله با شیوه توصیفی و تحلیلی ضمن بررسی حقوقی مسئولیت‌های کادر درمان پیش بیمارستانی، درصد تبیین این موضوع هستیم که تخلفات و سهل انگاری کادر پیش بیمارستانی از چارچوب وظایف خود و وارد شدن ضرر به بیماران و اولیای دم چه ضمانت اجرایی قانونی را خواهد داشت.

کلیدواژه‌ها: مسئولیت، فوریت پزشکی، تخلف انتظامی، ضمانت اجرا



مقدمه

اقدامات اورژانسی به بیماران دارای تغییرات اساسی در دوره‌های مختلف تاریخ بشری انسان بوده است. امروزه با استفاده از فناوری‌های مربوطه به تکنولوژی‌های جدید تجهیزات پزشکی که برای ارائه خدمات اورژانسی برای حفظ سلامتی بیماران مؤثر بوده است.

با توجه به اهمیت حفظ حیات بشری با عنایت به آیه شریفه قرآن کریم "وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا" مسئولیت فوریت‌های پزشکی را بیشتر به رخ می‌کشد.

مهم‌ترین سرمایه هر سازمان نیروی انسانی آن می‌باشد بنابراین تلاش بر این است تا با شیوه‌های مختلف، بهره‌وری سازمان خود را از طریق بهبود عملکرد نیروی انسانی افزایش داد. اصل در فوریت‌های پزشکی نجات جان انسان‌ها در کمترین زمان و به صورت شبانه‌روزی می‌باشد. داشتن مهارت و استفاده‌ی درست آن در زمان و مکان حادثه برای حفظ ایمنی پرسنل و آسیب دیدگان از اهمیت بالایی برخوردار است و نتایج حاصله نشان از آن دارد که پیشرفت کشورمان در ارائه‌ی خدمات فوریتی مانع از به وجود آمدن آسیب‌های جسمی و روحی بیشتر به افراد شده است.

در نظام حقوقی ایران با وجود سابقه طولانی شغل پیش بیمارستانی مطالعات حقوقی زیادی در این راستا صورت نگرفته است. ضرورت انجام پژوهش، ارتقای سطح آگاهی پیش بیمارستانی‌ها و سایر اشخاص جامعه با حدود اختیارات پیش بیمارستانی‌ها می‌باشد.

با توجه به قوانین حقوقی حاکم بر فوریت‌های پزشکی و درصد حفظ حقوق آسیب دیدگان و کارکنان این مراکز ما را بر این داشته که با استنباط از ماده‌ی واحده قانون فوریت‌های پزشکی در این مقاله درصد پاسخ به سوالاتی همچون: مهم‌ترین چالش‌های حقوقی کادر پیش بیمارستانی کدامند؟ آیا پیش بیمارستانی‌ها در هر حال مسئولیت دارند؟

برای پاسخ به سؤالات فوق نخست به تشریح برخی از مفاهیم کلیدی خواهیم پرداخت:

فوریت‌های پزشکی

به مجموعه خدمات و مهارت‌های فوری پزشکی اورژانسی که در مواقع اضطراری مانند تصادف، بیماری حاد، پدیده‌های طبیعی یا ساخته دست بشر در قالب نظام شبکه فوریت‌های پزشکی کشور قبل از رسیدن بیمار یا مصدوم یا حادثه دیده به بیمارستان ارائه می‌شود، اطلاق می‌گردد. (شایان پور، ۱۳۹۵؛ ۵) مراقبت‌های درمانی که خارج از محدوده‌ی بیمارستانی انجام می‌شود و بیماران را بعد از انجام اقدامات درمانی اولیه و در صورت نیاز به اقدامات درمانی بیشتر و بستری به بیمارستان ارجاع می‌دهند. این مراقبت‌ها با توجه به حوادث تهدید کننده زندگی شامل انتقال بیماران و افراد آسیب‌دیده به مراکز بررسی و درمان و جابجایی آن‌ها به این مراکز و آمادگی انجام مأموریت در وقایع دارای خطرات سلامت است.

مسئولیت

اصل مسئولیت، تعهد زیردستان به انجام وظیفه یا وظیفه‌ای است که مافوق به او محول می‌کند. تعهد همراه با اختیار است. هنگامی که یک مافوق اختیارات را به زیردستان خود تفویض می‌کند، دومی در قبال انجام وظیفه و همچنین استفاده صحیح از اختیارات در برابر اولی مسئول می‌شود.

مسئولیت قانونی در حقوق عبارت است از تعهد و التزامی که شخص برای پاسخگویی به قانون دارد. این مسئولیت هم در قالب قانون کیفری و هم در قالب قانون مدنی قابل تعریف است. وقتی فردی از قانون تخطی کند، دچار مسئولیت قانونی می‌شود.



دانشگاه آزاد اسلامی واحد مراغه با همکاری گروه های پژوهشی حقوق شهروندی و حقوق بین الملل سلامت مرکز تحقیقات حقوق

کنفرانس ملی ارتقای سلامت شهری حقوقی پزشکی فراژوئی

NATIONAL CONFERENCE ON HEALTH PROMOTION & IT'S LEGAL & MEDICAL CHALLENGES



فقها مسئولیت را با توجه به قاعده‌ی لاضرر تعهد شخص به رفع ضرری که به دیگری وارد کرده است می‌دانند خواه این ضرر از سر تقصیر یا بی‌احتیاطی و بی‌مبالاتی باشد. (بهنام، ۱۳۹۹؛ ۲۵۳)

در نتیجه تعهد شخص به جبران خسارت وارده به دیگری است، خواه این تعهد ناشی از عدم اجرای قرارداد باشد خواه ناشی از تخلف یک تکلیف قانونی باشد.

جرم

طبق مفاد ماده‌ی ۲ قانون مجازات اسلامی هر رفتاری اعم از فعل یا ترک فعل که در قانون برای آن مجازات تعیین شده است جرم محسوب می‌شود. هر فعل یا ترک فعلی که در قانون برای آن مجازات تعیین نشده باشد جرم محسوب نمی‌شود و اگر کسی را به خاطر عملی که جرم انگاری نشده مجازات شود خلاف اصل قانونی بودن جرم و مجازات‌هاست.

تخلف

مفهوم تخلف تعریفی کاملاً متفاوت با مفهوم جرم دارد. تخلف در لغت به معنی سرپیچی کردن می‌باشد و معنای حقوقی آن سرپیچی از قوانین و مقررات و عرف و اخلاق است. عدم رعایت قوانین و نظم و انضباط اداری مختص به قوانین تخلفات اداری می‌باشد. تخلف به دو نوع قصور و تقصیر تقسیم می‌شود. قصور کوتاهی شخص به صورت غیر عمدی در انجام وظایف و امور اداری محوله و تقصیر نیز به معنی نقص عمدی مقررات و قوانین مربوطه از سوی شخص می‌باشد. (یوسفی، شریف‌پور، حسن‌جانی و یوسفی، ۱۳۸۵؛ ۱۲)

صنف

صنف یا رسته انجمنی است که از سوی گروهی از افراد دارای یک حرفه و پیشه تشکیل می‌شود تا از این راه به بهبود کیفیت و بالابردن سطح کیفی مجموعه واحدها، در کنار تعیین تدابیری برای مقابله با تخلفات، و همچنین انجام وظیفه اطلاع‌رسانی درباره اتفاقات حوزه‌های مرتبط با حرفه موردنظر، یاری رسانند. (رنگچیان، لاجوردی، ۱۴۰۱)

منشور اخلاقی و اداری

این منشور به منظور اشاعه اعتلای فرهنگ اسلامی و ارزش‌های انسانی و سازمانی در نظام اداری کشور و نهادینه کردن ابعاد آن در اندیشه و عمل کارکنان دولت تدوین گردیده است کارکنان دولت به‌عنوان بندگان خدا و خدمت‌گذاران مردم باید تمامی تلاش و همت خود را برای انجام هر چه بهتر وظایف شرعی و قانونی و مسئولیت‌های اداری بر مبنای باورها و ارزش‌های اسلامی و افزایش سطح رضایتمندی مردم به کارگیرند کارکنان این مرکز خود را ملزم به رعایت اصول و مفاد زیر می‌دانند:

الف. اصول حاکم بر منشور

- اصل برابری: همه‌ی شهروندان در برابر قانون برابرند و باید با همه‌ی آنان در شرایط مشابه رفتار یکسان داشت، کارکنان باید در محدوده‌ی وظایف شغلی خود امکان دسترسی برابر به خدمات دولتی را برای شهروندان فراهم کرده و با آنان بدون هیچ‌گونه تبعیض رفتار نمایند.
- اصل حاکمیت قانون در مناسبات اداری: تصمیمات و اقدامات اداری کارکنان باید بر اساس احترام به قوانین و مقررات موجود اتخاذ و انجام گیرد.
- اصل شهروندمداری (مردم‌مداری): هدف غایی از تشکیل سازمان‌های دولتی و استخدام کارکنان ارائه خدمت بهتر به مردم و شهروندان است کارمندان باید در گفتار، کردار و نگرش‌های خود عنوان خدمتگزار مردم را متجلی سازند کارمندان متعهد هستند که در تصمیم‌گیری‌ها، انجام وظایف و رفتارهای خود منافع و ترجیحات شهروندان و مصالح عمومی را در نظر گیرند و امکان دسترسی راحت‌تر به خدمات دولتی را فراهم نمایند.



- اصل احترام و اعتماد: کارمندان در تعاملات و رفتارهای خود با سایر افراد از قبیل مافوق‌ها، زیردستان، همکاران و سایر مراجعات باید احترام آنان را حفظ نمایند. به انتظارات و احساسات دیگران احترام قائل شده و بر مبنای اعتماد به طرف مقابل عمل کنند.
- اصل شفافیت: کارمندان باید تمامی اطلاعات مربوط به امور و فرآیندهای جاری دستگاه‌های اجرایی به‌غیر از اموری که در زمره اسناد و اطلاعات طبقه‌بندی شده قرار دارد را به‌طور شفاف در چهارچوب مقررات و ضوابط در اختیار ذینفعان قرار دهند
- اصل پاسخگویی: سازمان‌های دولتی برای مردم ایجاد می‌شوند و باید در برابر آنان پاسخگو باشند کارمندان مسئولیت تصمیمات و اقدامات خود را بر عهده گرفته و در مورد آن‌ها در برابر مردم و مراجع ذی‌صلاح پاسخگو هستند.
- اصل عدم سوءاستفاده از مقام شغلی: کارمندان نباید از اختیارات و مقام شغلی و سازمانی خود در جهت منافع شخص یا گروه خاصی استفاده نمایند اختیارات شغلی و سازمانی باید فقط برای انجام وظایف سازمانی و در جهت مصالح عمومی به کار گرفته شود.
- اصل تعهد و وفاداری به سازمان: کارمندان باید نسبت به دستگاه مطبوع خود و اهداف مأموریت‌ها و شرایط آن متعهد و وفادار باشند و با علاقه‌مندی و تمام توان از طریق انجام صحیح وظایف و مسئولیت‌های شغلی و سازمانی در راستای تحقق اهداف و مأموریت‌های سازمان تلاش نمایند.
- اصل به‌کارگیری مهارت و تخصص: کارمندان باید تلاش نمایند تا مهارت، دانش و تخصص مربوط به وظیفه‌ی شغلی و سازمانی خود را فرا گرفته و تمام توان فنی، تخصصی و حرفه‌ای خویش را برای انجام بهینه فعالیت‌های شغلی و سازمانی به کار گیرند. (الهپاری، ۱۴۰۰؛ ۲۰)

مسئولیت‌های انتظامی کادر فوریت پزشکی

به لحاظ اهمیتی که برخی مشاغل دارند، مانند وکالت دادگستری، پزشکی، پرستاری، معماری و ... قانون‌گذار برای هر کدام از آن‌ها قانون خاصی وضع کرده است که در آن سازمان حدود، وظایف و اختیارات نظام معین شده است لیکن سایر حرفه‌ها تابع قانون نظام صنفی مصوب ۱۳۵۹ شورای انقلاب اسلامی و اصلاحیه و آیین‌نامه‌های اجرایی آن است.

در مسئولیت انتظامی شخص در صورتی از نظر انتظامی مسئول است که مکلف به تحمل یکی از مجازات‌های انتظامی باشد بدین معنا که مسئولیت انتظامی منوط به موارد مصرح در قانون است و مجازات فرد بسته به نوع تخلف انتظامی خاطی مشخص می‌شود عواقب مسئولیت انتظامی معمولاً متوجه موقعیت شغلی، اداری و مقام شخص می‌شود. (بهنام، ۱۳۹۹؛ ۲۵۹)

در هر کشور و جامعه‌ای انجمن‌ها و اتحادیه‌های شغلی و صنفی برای حفظ منافع جمعی وجود دارند که اهداف خود را به‌صورت دسته‌جمعی دنبال می‌کنند این اجتماعات مقررات و قواعدی را وضع می‌کنند و برای تخلف از این قواعد و مقررات ضمانت اجرایی نیز دارند. گاهی علاوه بر خود اصناف، قانون نیز دخالت می‌کند و کیفر و تنبیهاتی برای آن‌ها در نظر می‌گیرد چرا که این تخلفات فقط ضمانت اجرای صنف را زیر پا نمی‌گذارد بلکه قانون و حقوق جامعه و نیز حقوق شهروندی را زیر پا می‌گذارد.

در صورتی که کادر درمان (فوریت‌های پزشکی) قصور و کوتاهی عمدی داشته باشند علاوه بر مجازات‌هایی که صنف برای آنان در نظر می‌گیرد از لحاظ مدنی و چه بسا به خاطر آسیب‌های جبران‌ناپذیری که گاه متوجه بیماران می‌شوند مسئولیت کیفری نیز خواهند داشت و در این صورت قانون وارد شده و آن‌ها را محاکمه و خسارت‌هایی که به افراد زده‌اند را مطالبه خواهد کرد و این منوط به احراز تعدی و تفریط عمدی خواهد بود.

زمانی مسئولیت مدنی مطرح می‌شود که بتوان تقصیر اشخاص (در اینجا منظور کادر فوریت‌های پزشکی می‌باشد) را ثابت کرد.



به عبارت دیگر تنها دلیلی که می تواند مسئولیت کسی را نسبت به جبران خسارتی توجیه کند وجود رابطه علیت بین تقصیر و ضرر است. در هر مورد که شخص در جستجوی یافتن مسئول حادثه زیان باری است نخستین عاملی که به ذهن او می رسد کسی است که در نتیجه تقصیر او ضرر به وجود آمده است. (علمی، محرم زاده، علمی و بهروزی فرد مقدم، ۱۴۰۰: ۴۳)

از جمله مواردی که کادر درمان خود مسئول تقصیر اداری می باشند و باید خود مسئولیت ناشی از تقصیر را بر عهده بگیرند:

۱. برخلاف قانون بودن اعمال حقوقی عمومی: چنانچه کادر اورژانس یا مسئول مرکز برخلاف قانون فوریت های پزشکی تصمیمی اتخاذ کند مسئول اعمال غیرقانونی خود بوده و ضامن جبران خسارت وارده به حادثه دیدگان و بیماران خواهد بود.
۲. تخطی از قواعد صلاحیت: سازمان اورژانس نیز مانند سایر واحدهای دولتی باید در محدوده صلاحیت خود عمل کند. حال اگر این سازمان از حدود صلاحیت خود تخطی کند اقداماتی که در زمینه وظایف خود انجام داده باطل می گردد و مسئول جبران خسارت وارده خواهد بود.

۳. تجاوز یا سوءاستفاده از اختیارات: تجاوز از اقتدارات و اختیارات که به موجب قوانین حاکم بر این سازمانها تفویض شده است توسط قانون گذار منع شده است. در واقع تجاوز از اختیار وقتی است که مرجع یا مقام مسئول بیش از حد اذن یا متعارف از قدر اداری و اجرایی خود در اتخاذ تصمیمات و انجام اقدامات مربوط بهره گیرند و به این سبب موجب ضایع شدن حقوق یا ایجاد ضرر به اشخاص فراهم می شود و سوءاستفاده از اختیار زمانی صورت می گیرد که تصمیمات اتخاذ شده یا اقدامات معموله نا مشروع و ناموزون زیان بار باشد با این تفاوت که هرگاه سوءاستفاده از اختیار همراه با سوء نیت یا سهل انگاری و بی مبالاتی و در نتیجه معلول تقصیر شخصی باشد عمل منتسب به مسئول و مسئولیت مدنی متوجه او می باشد و اگر عاری از تقصیر شخصی باشد عمل منتسب به واحد سازمانی اورژانس و مسئولیت مدنی ناشی از آن به دوش خود سازمان اورژانس خواهد بود.
۴. تخلف در اجرای قوانین و مقررات قانونی: تخلف در اجرای قوانین و مقررات قانونی که خود نوع خاصی از اعمال برخلاف قانون است به مواردی اطلاق می شود که سازمان اورژانس یا مسئولین آنها وظایف و مسئولیت های قانونی خود را برخلاف ضوابط و شرایط و کیفیات صوری و ماهوی مورد نظر انجام دهند به طوری که آثار و نتایج حاصل با هدف قانون گذار منطبق نباشد و سبب تضییع حق و ورود خسارت گردد اعم از اینکه مبتنی بر سوءنیت یا غفلت باشد یا عاری از آنها. به طور خلاصه تخلف در اجرای قوانین و مقررات به تخطی از کیفیات اجرایی یک حکم یا قاعده ی قانونی مربوط می شود.

۵. خوداری از انجام وظایف: مسئولیت مدنی کادر اورژانس صرفاً ناشی از فعل زیان بار نیست بلکه امکان دارد در اثر ترک فعلی ضرر و زبانی به اشخاص وارد شود چنانچه شرایط و امکانات لازم برای انجام وظایف فوریتی فراهم باشد اگر در این حالت سازمان اورژانس یا مسئول آن از انجام وظایف خود امتناع کند و باعث ورود خسارت به اشخاص شود مسئول خواهد بود. (موسی زاده، ۱۳۸۸؛ ۲۷۳)

نمونه هایی از بی نظمی ها در اورژانس پیش بیمارستانی

همواره در زندگی بشری بیشترین ضرر به دلیل بی احتیاطی و بی نظمی در محیط کار سبب بروز حوادث و گاه خسارت های جبران ناپذیر مادی و معنوی می شود در مورد اورژانس پیش بیمارستانی می توان به موارد زیر اشاره کرد:

۱. توقف بیش از حد در محل اعلام
۲. استفاده نکردن از تجهیزات تخصصی از قبیل برانکاردر و چیر
۳. عدم انتقال بیمار
۴. برخورد نا مناسب در بالین بیمار
۵. لباس و اتیکت نا متعارف



۶. عدم رعایت دستور العمل های اورژانسی

۷. صحبت با تلفن همراه

و مواردی از قبیل این موارد ذکر شده سبب بروز حوادثی شده است.

امروزه با افزایش سطح سواد و آگاهی مردم و وجود وکلا و رسانه‌های اجتماعی و صدا و سیما نقش بسیار مؤثر و فعالی در آگاهی مردم داشته‌اند برای همین با کوچک‌ترین خطا سبب می‌شوند تا مردم درصدد مطالبه خسارت‌های وارده برآیند و این مهم‌ترین عامل برای طرح شکایت علیه اورژانس پیش بیمارستانی و کادر آن می‌باشد.

جنايات وارده بر نفس بر دو قسم تقسیم می‌شوند:

• عمدی

• غیرعمدی: خطای محض - شبهه عمدی

مواد ۲۹۰ تا ۲۹۲ قانون مجازات اسلامی جنايات عمدی و غیرعمدی را تعریف کرده و مشخص کرده است که چه جرایمی عمدی و چه جرایمی غیرعمدی می‌باشد.

مصادیق مسئولیت انتظامی فوریت‌های پزشکی

• ترک نجات یا امتناع از درمان بیماران اورژانسی

• قصور در درمان بیماران اورژانسی

براساس ماده واحده قانون مجازات خودداری از کمک به مصدومین و رفع مخاطرات جانی و قصور در درمان آن‌ها دارای مسئولیت مدنی برای کادر فوریت می‌باشد. صرف ترک جان یا امتناع از درمان بیماران اورژانسی توسط کادر پیش بیمارستانی (ترک فعل) از مصادیق بارز تقصیر به شمار می‌آید و مسئولیت مدنی او را به دنبال خواهد داشت و چنانچه از این ترک فعل نتیجه مجرمانه‌ای چون فوت یا نقض عضو نیز حادث شود به دلیل سهل‌انگاری بر اساس مواد ۲۹۵ و ۴۵۰ قانون مجازات اسلامی ضامن خواهد بود.

انواع مجازات‌های انتظامی کادر فوریت‌های پزشکی (ضمانت اجرا)

مسئولان مراکز درمانی اعم از دولتی و یا خصوصی اگر در پذیرفتن شخص آسیب‌دیده و اقدام به درمان یا ارائه کمک‌های اولیه به افراد امتناع ورزند به حداکثر مجازات مقرر در مواد ۲۹۵ و ۴۵۰ قانون مجازات اسلامی محکوم خواهند شد. کسانی که حسب وظیفه و قانون مکلفند به اشخاص آسیب‌دیده یا اشخاصی که در معرض خطر جانی قرار دارند کمک نمایند اگر از اقدامات لازم و کمک به آن‌ها خودداری کنند به حبس جنحه‌ای از ۶ ماه تا ۳ سال محکوم خواهند شد، همچنین کسانی که به اقتضای حرفه خود باید کمک مؤثر نمایند و از انجام آن خود داری کنند مجازات این اشخاص حبس جنحه‌ای از ۳ ماه تا ۲ سال یا جزای نقدی از ۱۰ هزار ریال تا ۱۰۰ هزار ریال تعیین گردیده است. بر این اساس تکالیف عام بر عهده کلیه پرسنل درمانی از جمله اورژانس مبنی بر نجات دادن جان افراد در معرض مخاطره قرار داده شده است و وظیفه آنان تابعیت از قوانین و مقررات می‌باشد.

اقدامات درمانی توسط کادر فوریت‌های پزشکی

تعهد پیش بیمارستانی‌ها مانند پزشکان تعهد به وسیله می‌باشد یعنی اینکه آن‌ها تعهد می‌کنند تمامی سعی خود را برای حفظ سلامتی و حیات بیماران بکنند ولی مسئولیتی در مقابل بیماران نخواهند داشت. ولی در صورتی که تعدی و تفریط کرده باشند مثلاً به موقع بر بالین بیماران حاضر نباشند و یا اینکه از ارائه خدمات خودداری کنند مسئول تمامی ضرر و زیان‌های وارده به بیمار بود و علاوه بر مسئولیت مدنی. مسئولیت کیفری نیز خواهند داشت. اما در جایی که ضرر و زیان وارده به بیمار ناشی از



بی‌احتیاطی و بی‌مبالاتی باشد در این صورت مسئولیت مدنی داشته و باید جبران خسارت کنند. اما کادر پیش بیمارستانی در صورتی که خارج از اختیارات و وظایف خود عمل کنند مسئول خواهند بود و جنس مسئولیت آن‌ها مدنی و کیفری می‌باشد. اما این امر استثنایی نیز دارد در حالت اضطراری که دسترسی به سایر کادر درمان ممکن نباشد و جان بیمار نیز در خطر باشد بنا به حالت اضطرار می‌توانند خارج از حدود وظایف خود ارائه خدمات کنند و تمام تلاش خود را برای حفظ جان بیمار انجام دهند طبق منشور اخلاقی. کادر پیش بیمارستانی باید در مواقع اورژانسی به بیماران خدمات درمانی و پزشکی ارائه بدهند و در صورت خودداری جنس مسئولیت آن‌ها کیفری و مدنی خواهند بود و باید علاوه بر پرداخت خسارت‌های وارده محکومیت کیفری را نیز دریافت کنند.

بحث و نتیجه‌گیری

ارزشمندترین دارایی هر انسانی جان اومی باشد به گونه‌ای که حتی در قرآن نیز بارها به آن اشاره شده است. پیش بیمارستانی‌ها در بین کادر درمان مهم‌ترین و خطرناک‌ترین وظیفه را برعهده دارند چرا که حضور به موقع بر بالین بیمار و ارائه خدمات مناسب تا رسیدن بیماران به بیمارستان نقش بسیار موثری در حفظ جان و سلامتی آنان دارند، اما در صورت سهل‌انگاری و قصور چه بسا زندگی انسانی از بین برود برای همین قانون آنان را ملزم به رسیدگی و حضور به موقع بر بالین بیماران کرده است و در صورتی که از این وظیفه تخلف کنند مسئول بوده و باید جبران ضرر کنند که این ضرر اعم از ضرر انطبائی، مدنی و کیفری است. اما با توجه به موارد تحقیق می‌توان به این نتیجه مهم رسید که بی‌انطبائی و عدم رعایت الزامات پزشکی و کوتاهی اصلی‌ترین دلیل طرح شکایت علیه این کادر می‌باشد. اما آموزش حقوقی پیش بیمارستانی‌ها بایستی یه سیاستی اجباری و کارآمد در وزارت بهداشت و خصوصاً در سازمان نظام پزشکی تبدیل شود تا مشکلات حقوقی و قضایی این افراد به حداقل برسد.

منابع

۱. اساسنامه سازمان فوریت‌های پیش بیمارستانی اورژانس کشور مصوب ۱۳۹۶ هیئت وزیران.
۲. افراسیاب، محبوب، جرائم پزشکی، دارویی و غذایی، تهران، انتشارات قوه قضاییه.
۳. آیین رسیدگی دادسراها و هیئت‌های انتظامی سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۰.
۴. آیین نامه اجرایی قانون مجازات خوداری از کمک به مصدومین و رفع مخاطرات جانی مصوب ۱۳۵۴ اصلاحی ۱۳۷۸.
۵. آیین نامه راهنمایی و رانندگی مصوب ۱۳۸۴.
۶. آیین نامه سازماندهی پوشش فراگیر خدمات فوریت‌های پزشکی خدمات کشور مصوب ۱۳۸۶.
۷. آیین نامه مدیریت ایمنی حمل و نقل و سوانح رانندگی مصوب ۱۳۸۸ با اصلاحات ۱۳۹۷.
۸. بهنام، فاطمه (۱۳۹۹)، بررسی مسئولیت پزشک و تیم پزشکی.
۹. حاج باقری محسنی، ادیب، آزاده، صفا، الرعایایی یمنی عفت، امین (۱۳۹۴)، آگاهی پرستاران از مسائل حقوقی و اخلاقی مراقبت از سالمندان.
۱۰. رنگچیان، آرزو، لاجوردی، عرفان (۱۴۰۱)، مفهوم امتیاز در شرکت‌های امتیازی در بستر حقوق عمومی.
۱۱. شایان پور، سعید (۱۳۹۵)، مسئولیت کادر درمانی در ترک یا تأخیر درمان منجی علیه از منظر حقوق کیفری.
۱۲. قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ و با اعمال متن اصلاحی مصوب ۱۳۹۴.
۱۳. قانون مجازات اسلامی بخش تعزیرات حکومتی مصوب ۱۳۷۵.
۱۴. قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲.



دانشگاه آزاد اسلامی واحد مراغه با همکاری گروه های پژوهشی حقوق شهروندی و حقوق بین الملل سلامت مرکز تحقیقات حقوق

کنفرانس ملی ارتقای سلامت‌های حقوقی پزشکی فراژادی

NATIONAL CONFERENCE ON HEALTH PROMOTION & IT'S LEGAL & MEDICAL CHALLENGES



۱۵. قانون مجازات خوداری از کمک به مصدومین و رفع مخاطرات جانی مصوب ۱۳۴۵.
۱۶. قانون مسئولیت مدنی مصوب ۱۳۳۹.
۱۷. قانون ممنوعیت بازداشت کسانی که مصدومین را به مراکز درمانی منتقل می‌نمایند مصوب ۱۳۸۰.
۱۸. قانون نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۳.
۱۹. کتاب اورژانس‌های طبی پایه.
۲۰. مجموعه قوانین و مقررات بهداشتی، درمانی و آموزش پزشکی ۱۳۸۸.
۲۱. موسی زاده، رضا (۱۳۸۸)، حقوق اداری (۱-۲)، چاپ یازدهم، نشر میزان.



Disciplinary Responsibility of Emergency Medical Staff (with Emphasis on Non-Compliance with Health Standards)

Jafar Arjomand Danesh

Assistant Professor, Bonab Branch, Islamic Azad University, Bonab, Iran

(Corresponding Author)

arjomand.danesh@gmail.com

Fereshteh Fathi Chlik

B.A Student in Law, Bonab Branch, Islamic Azad University, Bonab, Iran

Fereshtehfathi23@gmail.com

Monireh Divani Shishavan

B.A Student in Law, Bonab Branch, Islamic Azad University, Bonab, Iran

Monire.001400@gmail.com

Abstrac

Negligence simply means negligence and carelessness. A person who has committed an error in the performance of his duties. If it leads to harm to the patient, it will be one of the examples and types of negligence or medical error. Malpractice and negligence of the pre-hospital staff cause human, financial and disciplinary damages that must be compensated. In the legal system of Iran, anyone who causes harm to other persons is recognized as a criminal and causes a civil and criminal lawsuit to be filed against the person who committed the harmful act. It is civil and disciplinary. There is also the opposite of this case, and in some cases, the lawsuit has only a civil or disciplinary aspect, and it will not be possible to file a criminal lawsuit. In this article, with a descriptive and analytical method, while examining the legal responsibilities of the pre-hospital treatment staff, we are trying to explain that the violations and negligence of the pre-hospital staff from the scope of their duties and causing harm to the patients and their parents are not warranted for legal enforcement. will have.

Keywords: Responsibility, Medical Emergency, Disciplinary Offense, Performance Guaranteee